

Strasbourg, 17.12.2019
COM(2019) 652 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

euroala majanduspoliitika kohta

{SWD(2019) 631 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

euroala majanduspoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 136 koostoimes artikli 121 lõikega 2,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroala majanduskasv jätkub, kuid väljavaadet ohustavad omavahel seotud riskid ja silmapiiril on ebakindlus. Lisaks on oht, et majanduskasv jääb veel pikemaks ajaks aeglaseks ja esineb inflatsioon, mis on tingitud väikesest tootlikkusest ja elanikkonna vananemisest. SKP lõhe muutus pärast 2017. aastat positiivseks ja moodustas 2018. aastal potentsiaalsest SKPst 0,7 %, kuid potentsiaalne majanduskasv peaks jääma kriisieelsest tasemest allapoole³. Alusinflatsioon oli 2018. aastal vahemikus 1–1½ % ja peaks 2019., 2020. ja 2021. aastal jääma ligikaudu 1½ % juurde. Tööturu näitajad paranevad jätkuvalt, kuigi aeglasemalt, ning tööhõive kasv peaks prognooside kohaselt veelgi aeglustuma; püsivad töökohtade kvaliteediga seotud probleemid. Nominaalpalkade kasv, mis jäi mitu aastat alla 2,0 %, on stabiliseerunud ja oli 2018. aastal ligikaudu 2¼ %, peaks 2019. aastal küündima ligikaudu 2½ %ni ja langema 2020.–2021. aastal tagasi 2¼ % tasemele. Kuigi tööturutingimused on head, on reaalpalka kasv kiirenud aeglaselt ja püsib madalal tasemel: 2018. ja 2019. aastal alla 1 % ning 2020. ja 2021. aastal prognooside kohaselt vastavalt 0,7 % ja 0,8 %. Euroala jooksevkonto ülejääk peaks vähenema. Puudujäägiga liikmesriikides on jooksevkonto puudujääk vähenenud või on tekkinud jooksevkonto ülejääk, kuigi neil on jätkuvalt suur negatiivne rahvusvaheline netoinvesteeringispositsioon⁴. Mõnes liikmesriigis on samal ajal aga jätkuvalt

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² EÜT L 306, 23.11.2011, lk 25.

³ Kõik käesolevas dokumendis esitatud prognoositud näitajad on Euroopa Komisjoni 2019. aasta sügisprognoosist.

⁴ Euroopa Komisjon (2019), „Häiremehhanismi aruanne 2020“, COM(2019) 651 final.

püsivalt suur jooksevkonto ülejääk, mistõttu suurenevad ka nende rahvusvahelised netoinvesteeringimispositsioonid. Euroalal mõjutavad jooksevkonto dünaamikat nõrgenev välisnõudlus, eelkõige ekspordile orienteeritud liikmesriikides, kus on suur jooksevkonto ülejääk ja mis on välisest ekspordinõudlusest suures sõltuvuses.

- (2) Kasvupotentsiaali suurendamine, tagades samal ajal keskkonnasäästlikkuse ja sotsiaalkestlikkuse ning edendades euroala liikmesriikide hulgas reaalsel lähenemist, eeldab struktuurireforme kestliku majanduskasvu soodustamiseks ja investeeringuid materiaalsesse ja immateriaalsesse kapitali, mis suurendaksid tootlikkust. See aitaks eelkõige neid liikmesriike, mille kasvupotentsiaal on euroala keskmisest selgelt väiksem. See oleks vajalik ka selle ärahoidmiseks, et euroalal algab pikem periood, mida iseloomustab aeglane potentsiaalne majanduskasv ja väike tootlikkus, aeglane hinnainflatsioon ja palgakasv ning suurenev ebavõrdsus. Reformid ja investeeringud on endiselt äärmiselt olulised, et taastada euroalal kasvuhoog, ületada keskpikas ja pikas perspektiivis tugevam surve, mis tuleneb muu hulgas halvenevast demograafilisest olukorrast, ning edendada üleminekut kestlikule majandusele, aidates euroalal ja selle liikmesriikidel saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid.
- (3) Ilmnema on hakanud kliimamuutuste majanduslik mõju, mis on tänapäeval üks suurimaid maailmamajandust, finantssüsteeme ja ühiskonda ohustavaid süsteemseid riske. Maailmamajandust ohustavad üha rohkem kliimamuutustest ja laiemalt keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevad riskid, mis avaldavad mõju ühiskonna kõige haavatavamatele rühmadele. Kui asjakohaseid meetmeid ei rakendata, võivad neil olla negatiivsed tagajärjed majanduse vastupanuvõimele, kaasatusele ja pikaajalisele kasvupotentsiaalile. Seetõttu on oluline teha investeeringuid ning luua regulatiivsed ja finantstingimused korra kohaseks üleminekuks kestlikule majandusele. Kui keskkonna- ja kliimaprobleeme käsitletakse õigesti, annavad need võimaluse taas elavdada Euroopa majandust ja suunata seda kestliku arengu poole. Sellise suundumuse toetamiseks on komisjon esitanud Euroopa rohelise kokkuleppe, mis on Euroopa majanduskasvu strateegia ja mis sisaldab Euroopa esimest kliimaalast õigusakti, milles on sätestatud 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärk. Üleminekus rohelisele majandusele tuleb aga arvesse võtta mõju ühiskonna eri osadele. Majanduse kestlikuks muutmiseks tehtavate investeeringutega peavad kaasnema investeeringud oskustesse ja töökoha vahetamise toetamisse, et tagada, et tehnoloogilistest muutustest saavad kasu kõik kodanikud, eelkõige aga inimesed sektorites ja piirkondades, mis on üleminekus rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale maha jäänud.
- (4) Avaliku ja erasektori vahendite kaasamine, et investeerida üleminekusse rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale, võib aidata hoida lühikeses perspektiivis majanduskasvu ja tulla toime majanduse pikaajaliste probleemidega. Digipööre võib pakkuda võimalusi seoses tootlikkuse, majanduskasvu ja töökohtade loomisega, kuid võib tekitada ka raskusi, eelkõige madalama kvalifikatsiooniga töötajatele, kellel ei ole oskusi uue tehnoloogiaga töötamiseks. Asjaolu, et euroala liikmesriikides toimub üleminek digitaal majandusele erineva kiirusega, võib kujutada märkimisväärset riski lähenemisele ja makromajanduslikule stabiilsusele. Seda võivad suurendada tugevad aglomratsioonimõjud, millest saavad sageli kasu suured linnad, ja võitja-võitab-kõik-põhimõte, mis digitaaltehnoloogia valdkonnas sageli valitseb. See võib suurendada ebavõrdsust ja avaldada lähenemisele kahjulikku mõju. Investeeringute eesmärk peaks olema teadusuuringute ja innovatsiooni edendamine ning majanduses innovatsiooni ulatuslikum levitamine.

- (5) Koordineeritum investeerimisstrateegia koos suuremate reformipüüdlustega euroala tasandil aitaks toetada majanduskasvu ja reageerida pikaajalistele väljakutsetele, nagu kliimamuutustega seotud üleminek ja tehnoloogiline pööre. Lähenemise ja konkurentsivõime eelarvelise toetusvahendiga, mis on reformide tugiprogrammi osa, antaks euroala liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeringute pakettide rakendamiseks. Programmiga „InvestEU“, millega toetatakse ka kestliku Euroopa investeerimiskava, soovitakse kaasata vähemalt 650 miljardit eurot lisainvesteringuid ELis innovatsiooni ja töökohtade loomise edasiseks edendamiseks, muu hulgas rahastades jätkusuutlikku taristut. Ühtekuuluvuspoliitika vahenditel, mis on olulised regioonide ja maapiirkondade toetamisel, on oluline osa ka kliimamuutustega seotud üleminekus ja tehnoloogilises pöördes, kuna nendega edendatakse kestlikku arengut. Kõigist Euroopa Investeerimispanka eraldatavatest vahenditest on juba praegu nähtud 25 % ette kliimainvesteringuteks ja pank on andnud teada kavatsusest seda kahekordistada. Liidu jätkusuutlikkuse eesmärkide saavutamiseks oleks oluline viia investeerimisprojektid ellu riiklikul ja sellest madalamal tasandil, kus tegeldakse kliimamuutustega kohanemise ja nende mõju leevendamise, energiasüsteemi ümberkujundamise, CO₂-heite vähendamise või ringmajandusega. Investeerimine võrguteenuste sektorisse ja taristusse võib aidata parandada euroala konkurentsivõimet ja soodustada üleminekut säästvamale transpordile. Lisaks on investeerimine immateriaalsesse varasse, nagu teadus- ja arendustegevus ning oskused, äärmiselt oluline, et valmistada euroala tööturгу ette eelseisvateks väljakutseteks.
- (6) Viimaste aastate majanduskasvu mõju ei ole avaldunud liikmesriikides ega piirkondade ja riikide lõikes ühtlaselt. Kasutatav tulu on hiljuti suurenenud, kuid on mitmes euroala liikmesriigis endiselt kriisieelsest tasemest allpool. Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arv väheneb enamikus liikmesriikides ja on praegu 2012. aasta tipptasemest 5 miljoni võrra väiksem, kuid püsib euroalal siiski 2008. aasta tasemest kõrgemal. Pärast suurte erinevuste perioodi on mõningate liikmesriikide näitajad mõnel viimasel aastal lähenenud selliste riikide näitajatele, kus SKP elaniku kohta on suurim. Kõrgeima sissetulekuga rühmade sissetuleku osa on viimasel kümnendil siiski aeglaselt suurenenud ning liikmeriikide vahel püsivad suured erinevused. Selleks et toetada liikmesriikide sees ja vahel ülespoole suunatud lähenemist, oleks oluline edendada poliitikat, mille eesmärk on suurendada nii tõhusust kui ka võrdsust, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega. See tooks kaasa paremad makromajanduslikud tulemused ja kasu võrdsema jagunemise ühiskonnas, mis aitaks euroalal edendada ühtekuuluvust.
- (7) Selleks et tagada jõuline, kaasav ja kestlik majanduskasv ning reageerida tulemuslikult püsivale aeglasele inflatsioonile, halvenevale väljavaatele ja pikaajalist majanduskasvu ohustavatele riskidele, on äärmiselt oluline, et euroala makromajanduslike poliitikameetmete kombinatsioon, mis hõlmab raha-, eelarve ja struktuuripoliitikat, oleks järjepidev ja tasakaalus. Euroopa Keskpank järgib jätkuvalt toetavat rahapoliitikat, et aidata inflatsioonil läheneda keskpika perioodi inflatsiooneesmärgile, toetades samal ajal majanduskasvu ja töökohtade loomist. Eelarvepoliitika peab täiendama rahapoliitilist kurssi. Seda peavad tegema ka eri sektorite struktuurireformid, sealhulgas need, mida on vaja majandus- ja rahaliidu struktuuri väljakujundamiseks.
- (8) Kui riiklikke eelarvepoliitikaid koordineeritaks stabiilsuse ja kasvu paktiga täielikus kooskõlas, võttes samal ajal arvesse olemasolevat eelarvepoliitilist manööverdamisruumi ja ühest liikmesriigist teise ülekanduvaid mõjusid, toetaks see

majandus- ja rahaliidu nõuetekohast toimimist. Euroala eelarvepoliitika peaks prognooside kohaselt olema 2020. ja 2021. aastal üldjoontes neutraalne või pisut ekspansiivne. Samal ajal ei ole riiklikud eelarvepoliitikad endiselt piisavalt diferentseeritud, pidades silmas liikmesriikide eelarvepoliitilist manööverdamisruumi. Kui suure valitsemissektori võlga liikmesriigid järgiksid konservatiivset eelarvepoliitikat, kahandaks see valitsemissektori võlga, vähendaks haavatavust šokkide suhtes ja võimaldaks majanduslanguse korral automaatsete stabilisaatorite täielikku toimimist. Teisest küljest toetaks investeeringute edendamine ja muud tootlikud kulutused liikmesriikides, kus on soodne eelarveseis, majanduskasvu lühikeses ja keskpikas perspektiivis, aidates samal ajal euroala majanduses tasakaalu taastada. Kui väljavaade halveneb, on lühikeses perspektiivis majanduskasvu säilitamiseks oluline saavutada koondtasandil toetav eelarvepoliitika, mis keskendub tootlikele kulutustele, ning viia samal ajal poliitikat ellu täielikus kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, võttes arvesse riigipõhiseid asjaolusid ja vältides niipalju kui võimalik protsüklilisust.

- (9) Eelarve- ja struktuurireformid on jätkuvalt olulised riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suurendamiseks, majanduskasvu potentsiaali parandamiseks ja tulemusliku eelarvepoliitika võimaldamiseks majanduslanguse ajal. Hästi toimivad riiklikud eelarveraamistikud koos korrapärase ja põhjaliku kulutuste läbivaatamise ning tulemuslike ja läbipaistavate riigihangetega võivad suurendada avaliku sektori kulutuste tõhusust ja tulemuslikkust ning parandada eelarvepoliitika usaldusväärsust ja kvaliteeti. Riigieelarvete struktuuri parandamine nii tulude kui ka kulude poolel, muu hulgas suunates avaliku sektori investeerimisstrateegiate kehtestamise abil rohkem vahendeid investeeringutesse, suurendaks riigieelarvete mõju majanduskasvule, samuti tootlikkust ning võimaldaks hakata lahendama rohelise ja digitaalmajanduse pikaajalisi kiireloomulisi probleeme. Maksusüsteemide tõhusamaks ja õiglasemaks muutmiseks on väga oluline maksusüsteeme lihtsustada ja ajakohastada ning võidelda eelkõige agressiivse maksuplaneerimise vastaste meetmetega maksupettuste, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu. Kui mobiilsed ressursid saavad euroalal lihtsalt liikuda, suureneb maksukonkurents. Seepärast on kasumi ümberpaigutamise, liigse maksukonkurentsi ja äriühingu tulumaksu vähendamisel toimuva üldise võidujooku käsitlemisel oluline liikmesriikidevaheline koordineerimine. Selleks oleks oluline vahend äriühingu tulumaksu ühtne konsolideeritud maksubaasi kokkulepe ning kokkulepe vaadata läbi kasumi jaotamine liikmesriikide vahel ja tagada minimaalne tegelik maksustamine. Maksukoormus on euroalal suhteliselt suur, eriti tööjõu oma, samal ajal kui kinnisvara- või keskkonnamaksud moodustavad maksutuludest väga väikese osa. Kinnisvara- ja keskkonnamaksud võivad aga majanduskasvu ning tööjõu pakkumist ja nõudlust vähem kahjustada ning edendada tarbijate ja tootjate keskkonnateadlikuma käitumise soodustamise kaudu kestlikku majanduskasvu. Maksustamisel tuleks rohkem arvesse võtta kliimamõõdet ja käsitleda heitmeid ja kasvuhoonegaaside heite ülekandumist järjepidevamalt. Seepärast tehakse selleks, et aidata üle minna rohelisele majandusele, ettepanek soodustada sellise eelarvepoliitika kujundamist, millega kaasnevad keskkonnavalused kohustused, vaadata läbi energia maksustamise direktiiv ning kasutada vajaduse korral süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanismi kasvuhoonegaaside heite ülekandumise vältimiseks ja kolmandate riikide ettevõtetega võrdsete võimaluste tagamiseks.

- (10) Struktuuri- ja institutsioonilised reformid, millega suurendatakse tooteturgudel konkurentsi, edendatakse ressursitõhusust, parandatakse ettevõtluskeskkonda ja haldusasutuste kvaliteeti, [sealhulgas kohtusüsteemide tulemuslikkust](#), on olulised

euroala liikmesriikide vastupanuvõime jaoks. Vastupanuvõimelised majandusstruktuurid tagavad, et šokkidel ei ole märkimisväärset ja pikaajalist mõju sissetulekutele ja tööjõu pakkumisele, ning võivad toetada eelarve- ja rahapoliitika toimimist ja piirata erinevusi, eelkõige majanduslanguse korral, luues soodsamad tingimused kestlikuks ja kaasavaks majanduskasvuks. Struktuurireformide, eriti riigipõhiste soovitustega ette nähtud reformide parema koordineerimise ja elluviimisega võib positiivne mõju kanduda üle ühest liikmesriigist teise. Sellega seoses võib riiklikel tootlikkuse komiteedel olla oluline roll reformide eest suurema vastutuse võtmisel ja nende elluviimise tõhustamisel. Reforme on vaja ka selleks, et tulla toime kiireloomuliste pikaajaliste väljakutsetega, nagu kliimamuutustega seotud üleminek ja tehnoloogiline pööre. Ühtse turu integratsiooni süvendamine, mis on olnud oluline majanduskasvu ning liikmesriikide lähenemise edendaja, võib soodustada ka tootlikkuse kasvu.

- (11) Euroopa sotsiaaldiguste samba raames on kehtestatud 20 põhimõtet, millega edendatakse võrdseid võimalusi, juurdepääsu tööturule, õiglasi töötingimusi, sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust. See on ehitatud üles kompassina, et edendada ülespoole suunatud lähenemist, millega tagatakse paremad töö- ja elamistingimused. Tugevam ja kaasavam majandus ja ühiskond võivad omakorda suurendada liidu ja euroala vastupanuvõimet. Erapooletu ja õiglase üleminekuga rohelisele ja digitaalmajandusele peaks kaasnema ka reformid ning investeeringud oskustesse, töökoha vahetamise ja tulemuslikumasse sotsiaalkaitseks. Ülespoole suunatud lähenemise soodustamisel on äärmiselt oluline samba täielik rakendamine kõigil tasanditel, võttes nõuetekohaselt arvesse asjaomaseid pädevusi.
- (12) Reformid, mis suurendavad tööturul osalemist, edendavad kvaliteetsete töökohtade loomist, toetavad edukat liikumist tööturustaatuste vahel, vähendavad killustatust ja soodustavad sotsiaaldialoogi, võivad aidata kiirendada kaasavat majanduskasvu, edendada majanduslikku vastupanuvõimet ja automaatset stabiliseerumist, vähendada ebavõrdsust ning võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu. Personaalne toetus töökoha vahetamise, koolituste ja ümberõppe alal on tööotsijate kiireks tööturule naasmiseks väga oluline. Selleks et kogu elu jooksul oleks juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja koolitustele, on vaja piisavaid investeeringuid, mis parandaks inimkapitali ja oskusi, seda ka seoses üleminekuga rohelisele majandusele ja digitaaltehnoloogiale. See aitab keskpikas ja pikas perspektiivis suurendada tööalast konkurentsivõimet, tootlikkust, uuendusvõimet ja palku, suurendades euroala vastupanuvõimet. Töökaitsealaste õigusaktidega tuleb näha ette õiglased ja inimväärsed töötingimused kõigile töötajatele, pidades eelkõige silmas, et tekkimas on ebatüüpilised tööhõivevormid, millega kaasnevad uued võimalused, aga ka probleemid, mis on seotud töökohakindluse ja sotsiaalkaitsega. Tulemuslikud ja jätkusuutlikud sotsiaalkaitseüsteemid on äärmiselt olulised ka selleks, et tagada piisav sissetulek ja juurdepääs kvaliteetsetele teenustele. Pensionireformid ning töö- ja eraelu tasakaalu põhimõtte võivad edendada märkimisväärselt tööturul osalemist, kaitstes Euroopa sotsiaalhoolekande süsteemide pikaajalist jätkusuutlikkust. Maksukoormuse nihutamisel tööjõult mujale oleks kasulik keskenduda eelkõige väikese sissetulekuga inimestele ja isikutele, kes on leibkonna teiseks palgasaajaks. Väga oluline on kaasata tööhõive, sotsiaal- ja majandusreformidesse sotsiaalpartnerid, sest nii suureneks vastutus reformide eest ja toetus nende rakendamisele.
- (13) Euroala finantssektor on muutunud kriisi järel tugevamaks, kuid siiski esineb nõrkusi. Äriühingute ja kodumajapidamiste võlg on mitmes riigis endiselt suur ja

riiklikud maksusüsteemid soodustavad paljudel juhtudel laenuvahendite kasutamist. Pankade konkurentsivõimele avaldavad jätkuvalt survet pankade ärimudelite kohandamise vajadus, madalad intressimäärad ja muude rahastamisvormide poolt pakutav suurenev konkurents. Riskide, eelkõige viivislaenude vähendamisel on tehtud püsivaid edusamme. Seal, kus viivislaenude suhtarv on ikka pigem suur, tuleb teha uusi püsivaid jõupingutusi ning kõik liikmesriigid peaksid kehtestama asjakohase poliitika viivislaenude kuhjumise ärahoidmiseks. 2018. aasta märtsis esitas komisjon riskide vähendamise paketi, et lihtsustada varasemate perioodide viivislaenude käsitlemist ja vältida nende kuhjumist tulevikus. 2019. aasta aprillis võeti viivislaene käsitlevate seadusandlike meetmete osana vastu määrus,⁵ millega kehtestati usaldatavusnõuete kaitsekord, et vältida riski, et tulevaste viivislaenude eraldised on ebapiisavad. Viivislaenude probleemi lahendamisel tuleks teha uusi edusamme, eelkõige jätkates viivislaenude järelturgude direktiivi eelnõu menetlemist. Nagu rõhutati komisjoni aruannetes rahapesuvastase võitluse kohta, mis avaldati 2019. aasta juulis,⁶ on liidus vaja rahapesuvastast võitlust ja terroristliku tegevuse rahastamise tõkestamist käsitlevat terviklikumat lähenemisviisi, et kõrvaldada kindlaks tehtud struktuursed puudused. See eeldab eelkõige paremat õigusnormide täitmise tagamist ja paremat järelevalvet ELi ühtsema tegevuse kaudu.

- (14) Pangandusliidu loomisel on tehtud edusamme, muu hulgas ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsekorra käivitamises kokku leppimise kaudu, kuid pangandusliit ei ole veel valmis. Selleks et jätkata tehnilist tööd Euroopa hoiuste tagamise skeemi loomist käsitlevate poliitiliste läbirääkimiste alustamiseks, asutati kõrgetasemeline tööühm. See töö tuleb lõpule viia, sest Euroopa hoiuste tagamise skeem on oluline stabiilse pangandusliidu ning majandus- ja rahaliidu laiema struktuuri jaoks, mistõttu tuleb Euroopa pangandussektori stabiilsuse ja tõhususe toetamiseks tegeleda kõigi asjaomaste elementidega. Komisjon viis ellu kõik välja kuulutatud kapitaliturgude liiduga seotud meetmed. Siiski on konkreetne toetus spetsiifilistele seadusandlikele toimikutele olnud mõnikord ebapiisav ja tuleb teha uusi jõupingutusi, et kõrvaldada kapitaliturgude liidu loomist tõkestavad õiguslikud, maksualased ja regulatiivsed takistused – eelkõige rahastusele juurdepääsu, maksejõuetust, järelevalvet ja maksuerinevusi käsitlevate õigusnormide osas – ning tagada ELis tulemuslikum järelevalve. Riiklike riigivõlakirjaturgude rolli ja toimimist tuleb hinnata ka selleks, et tegeleda pankade ja riikide vastastikuse sõltuvusega.
- (15) Majandus- ja rahaliidu struktuuri tugevdamiseks tuleb rakendada meetmed, mis euroala tippkohtumisel 2019. aasta detsembris tehtud avalduse kohaselt on prioriteetsed, ning komisjoni ettepanekud, milles on nähtud ette edasised sammud majandus- ja rahaliidu väljakujundamiseks. 2019. aasta juuni teatises „Euroopa majandus- ja rahaliidu süvendamine: kokkuvõtte viie juhi aruandele järgnenud nelja aasta jooksul tehtust“ tutvustatakse hetkeseisu ja määratakse kindlaks valdkonnad, mille reformidele tuleb keskenduda lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Majandusliidu puhul on tehtud mõningaid edusamme, pidades silmas, et euroala lähenemise ja konkurentsivõime eelarvelise toetusvahendi osas on jõutud poliitilisele kokkuleppele. Käimas on arutelud Euroopa stabiilsusmehhanismi töövahendite täiustamise ja selle asutamislepingu läbivaatamise üle. Nõukogus ei ole aga arutatud

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/630, millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses viivisnõuete kahju miinimumkattega (ELT L 111, 25.4.2019, lk 4).

⁶ Komisjoni 24. juuli 2019. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi rahapesuvastase võitluse ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku parem rakendamine“, COM(2019) 360 final.

euroala eelarve stabiliseerimise funktsiooni ega euroala juhtimise reformi. Komisjon kavatseb teha Euroopa töötusedasikindlustuse skeemi ettepaneku, et kodanikke majandusšokkide korral paremini kaitsta.

- (16) Euroopa majandus- ja rahaliidu väljakujundamisega kaasneksid paremad makromajanduslikud tulemused. Väljakujundamata majandus- ja rahaliit takistab finantsintegratsiooni. See piirab võimalusi rahastada investeeringuid, mida on väga vaja kaasava, tootliku, kestliku ja stabiilse majanduse edendamiseks. Samuti pärsib väljakujundamata majandus- ja rahaliit rahapoliitika sujuvat ülekandumist euroalal ja piirab Euroopa võimalust otsustada ise oma majanduse tuleviku üle. Peale selle nõrgendab keskse eelarve stabiliseerimise funktsiooni puudumine märkimisväärselt euroala vastutsüklilist fiskaalvõimekust. Lisaks ei ole liikumisega valitsustevaheliste lahenduste poole kaasnenu piisav aruandekohustus ELi tasandil. Seepärast tuleks demokraatliku vastutuse suurendamiseks parandada euroala organite juhtimist. Majandus- ja rahaliidu tugevdamine on väga oluline, et suurendada maailmas Euroopa mõjuvõimu, arendada euro rahvusvahelist rolli ja edendada avatud, mitmepoolset ja normipõhist maailmamajandust. On oluline, et arutelud toimuksid euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide suhtes jätkuvalt avatud ja läbipaistval viisil, austades täielikult liidu siseturgu,

SOOVITAB euroala liikmesriikidel iseseisvalt ja eurorühma raames ühiselt võtta aastatel 2020–2021 järgmisi meetmeid:

1. Viia euroala liikmesriikides, kus on jooksevkonto puudujääk või suur välisvõlg, ellu reforme konkurentsivõime suurendamiseks ja välisvõla vähendamiseks. Tugevdada euroala liikmesriikides, kus on suur jooksevkonto ülejääk, palgakasvu toetavaid tingimusi, austades samal ajal sotsiaalpartnerite rolli, ning rakendada meetmeid, millega edendada avaliku ja erasektori investeeringuid. Edendada kõigis liikmesriikides tootlikkuse kasvu, parandades ettevõtluskeskkonda ja institutsioonide kvaliteeti, ning suurendada vastupanuvõimet, parandades kaupade ja teenuste turgude toimimist eelkõige ühtse turu süvendamise kaudu. Toetada õiglast ja kaasavat üleminekut konkurentsivõimelisele rohelisele ja digitaalmajandusele nii avaliku kui ka erasektori materiaalsete ja immateriaalsete investeeringute kaudu.
2. Järgida suure valitsemissektori võlaga liikmesriikides konservatiivset poliitikat, et vähendada usutavalt ja püsivalt valitsemissektori võlga. Kui liikmesriigis on soodne eelarvepositsioon, kasutada seda kvaliteetsete investeeringute edendamiseks. Kui väljavaade halveneb, tagada koondtasandil toetav eelarvepoliitika, viies samal ajal poliitikat ellu täielikus kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga, võttes arvesse riigipõhiseid asjaolusid ja vältides niipalju kui võimalik protsüklilisust, ning olla valmis koordineerima poliitikat eurorühmas. Parandada riiklike eelarveraamistike tulemuslikkust ja riigi rahanduse kvaliteeti ning võtta vastu majanduskasvu soodustavad maksumeetmed ja muud asjaomased eelarvemeetmed, mis toetavad kestlikku majandust. Toetada ja rakendada ELi meetmeid, millega võideldakse agressiivse maksuplaneerimise vastu ja käsitletakse äriühingu tulumaksu vähendamisel toimuvat võidujooksu.
3. Tugevdada haridus- ja koolitussüsteeme ning suurendada oskustesse investeerimist. Muuta tulemuslikumaks aktiivne tööturupoliitika, millega toetatakse tööturule integreerimist ja edukat liikumist tööturustaatuste vahel, sealhulgas liikumist digitaalsete ja rohelisemate töökohtade poole. Edendada tööturul osalemist – ka naiste oma – ning nihutada maksukoormus tööjõult mujale, eelkõige väikese sissetulekuga inimeste ja selliste isikute puhul, kes on leibkonna teiseks palgasaajaks.

Edendada kvaliteetsete töökohtade loomist ja õiglasi töötingimusi ning vähendada tööturu killustatust. Parandada juurdepääsu piisavatele ja jätkusuutlikele sotsiaalkaitsesüsteemidele. Suurendada sotsiaaldialoogi tulemuslikkust ja edendada kollektiivlääbirääkimisi.

4. Kujundada välja pangandusliit, alustades poliitilisi läbirääkimisi Euroopa hoiuste tagamise skeemi üle, astudes samme kriisiohje parandamiseks ning tagades likviidsuse kriisilahenduse korral ja ühtse kriisilahendusfondi ühise kaitsekorra käivitamise. Tugevdada Euroopa õigus- ja järelevalveraamistikku, muu hulgas tõhustades järelevalvet ja rahapesuvastast võitlust käsitlevate õigusnormide jõustamist. Edendada erasektori suure võlakooormuse korrapärast vähendamist, muu hulgas vältides maksustamisel laenuvahendite kasutamise soodustamist. Võimaldada jätkuvalt euroala pankadel alandada kiiresti viivislaenude taset ja hoida ära viivislaenude kuhjumist. Jätkata jõupingutusi kapitaliturgude liidu väljakujundamiseks.
5. Liikuda ambitsioonikalt edasi majandus- ja rahaliidu süvendamisel, rakendades kiiresti euroala tippkohtumisel 2019. aasta detsembris tehtud avalduses nimetatud meetmed ja tehes edusamme kõigi muude aspektide puhul, et tugevdada euro rahvusvahelist rolli ja edendada maailmas Euroopa majandushuve. Süvendada majandus- ja rahaliitu ning suurendada selle demokraatlikku vastutust, austades täielikult liidu siseturgu ja toimides euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide suhtes avatud ja läbipaistval viisil.

Strasbourg, 17.12.2019

*nõukogu nimel
eesistuja*